

WEWNĄTRZSZKOLNY SYSTEM DORADZTWA ZAWODOWEGO

Szkoła Podstawowa im. Mariana Kowalskiego w Zespole Szkół Samorządowych w Rzykach

Podstawa prawna realizacji doradztwa zawodowego w szkole:

- Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. - Prawo oświatowe (Dz.U. z 2017 r. póź. 59) Art. 1. pkt 19; Art. 109 ust. 1 pkt 5, pkt 7; ust. 6. ust. 7; oraz Art. 47.1 pkt 4
- Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. - Przepisy wprowadzające ustawę - Prawo oświatowe (Dz.U. z 2017 r. póź. 60): Art. 292
- Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz.U z 2016 r. poz. 1943) Zapisy ustawowe dotyczące doradztwa zawodowego
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej (Dz. U. z 2017 r. poz. 356)
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 28 marca 2017 r. w sprawie ramowych planów nauczania dla publicznych szkół (Dz. U. z 2017 r. poz. 703)
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie organizacji i udzielania pomocy psychologiczno – pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 16 sierpnia 2018 r. w sprawie doradztwa zawodowego
- Statut Zespołu Szkół Samorządowych w Rzykach oraz Wewnętrzny System Doradztwa Zawodowego
- Rozporządzenie MEN z dnia 12 sierpnia 2020 r. w sprawie czasowego ograniczenia funkcjonowania jednostek systemu oświaty w związku z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19 (Dz. U. z 2020 r. poz. 1389);
- Rozporządzenie MEN z dnia 20 marca 2020 r. w sprawie szczególnych rozwiązań w okresie czasowego ograniczenia funkcjonowania jednostek systemu oświaty w związku z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19 (Dz. U. z 2020 r. poz. 493 ze zm.)
- Rozporządzenie MENiS z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach (Dz. U. z 2020 r. poz. 1166, 1386) –rozp. Rady Ministrów z dnia 7 sierpnia 2020 r. w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii (poz. 1356 ze zm.)

1. Ocena zapotrzebowania na WSDZ

Wewnątrzszkolny System Doradztwa Zawodowego obejmuje ogół działań podejmowanych przez szkołę w celu prawidłowego przygotowania uczniów do wyboru dalszej drogi kształcenia. System ten określa:

- działania związane z realizacją doradztwa zawodowego, w tym:
 - a) tematykę działań, z uwzględnieniem treści programowych oraz oddziało, których dotyczą te działania,
 - b) metody i formy realizacji działań, z uwzględnieniem udziału rodziców w tych działaniach, w szczególności przez organizację spotkań z rodzicami,
 - c) terminy realizacji działań,
 - d) osoby odpowiedzialne za realizację poszczególnych działań,
- podmioty, z którymi szkoła współpracuje przy realizacji działań – z uwzględnieniem odpowiednio potrzeb uczniów, słuchaczy i rodziców oraz lokalnych lub regionalnych działań związanych z doradztwem zawodowym

Adresatami projektu są dzieci z Przedszkola Publicznego w Rzykach, uczniowie Szkoły Podstawowej w Rzykach, ich rodzice, nauczyciele oraz instytucje wspomagające proces doradczy. Uczeń przygotowany do podjęcia decyzji edukacyjnej i zawodowej to taki, który zna swoje zainteresowania i predyspozycje, potrafi dokonać samooceny i ma plany na przyszłość.

WSDZ uwzględnia etapy rozwojowe uczestników:

- **preorientacja zawodowa:** ogół działań o charakterze wychowawczym, podejmowanych przez nauczycieli i rodziców, ukierunkowanych na zbliżanie dzieci w wieku przedszkolnym do środowiska pracy, która ma na celu wstępne zapoznanie dzieci z wybranymi zawodami oraz pobudzanie i rozwijanie ich zainteresowań i uzdolnień
- **orientacja zawodowa:** ogół działań o charakterze dydaktyczno-wychowawczym, ukierunkowanych na kształtowanie u uczniów klas I–VI szkoły podstawowej pozytywnej i proaktywnej postawy wobec pracy i edukacji poprzez poznawanie i rozwijanie własnych zasobów oraz nabywanie wiedzy na temat zawodów i rynku pracy; ma na celu zapoznanie uczniów z wybranymi zawodami, kształtowanie pozytywnych postaw wobec pracy i edukacji oraz pobudzanie, rozpoznawanie i rozwijanie ich zainteresowań i uzdolnień mają na celu wspieranie uczniów w procesie przygotowania ich do świadomego i samodzielnego wyboru kolejnego etapu kształcenia i zawodu, z uwzględnieniem ich zainteresowań, uzdolnień i predyspozycji zawodowych oraz informacji na temat systemu edukacji i rynku pracy
- **doradztwo zawodowe:** uporządkowane i zaplanowane działania mające na celu wspieranie uczniów klas VII–VIII szkół podstawowych oraz uczniów w procesie świadomego i samodzielnego podejmowania decyzji edukacyjnych i zawodowych

2. Założenia i cele WSDZ

- **Celem preorientacji i orientacji zawodowej** jest wstępne zapoznanie dzieci z wybranymi zawodami i środowiskiem pracy, kształtowanie pozytywnej i proaktywnej postawy dzieci wobec pracy i edukacji a także pobudzanie i rozwijanie zdolności oraz zainteresowań dzieci.

- **Celem doradztwa zawodowego** jest przygotowanie uczniów do świadomego i samodzielnego planowania kariery oraz podejmowania decyzji edukacyjnych i zawodowych, uwzględniających znajomość własnych zasobów oraz informacje na temat rynku pracy i systemu edukacji.

Program wykazuje konieczność kształcenia u uczniów konkretnych umiejętności niezbędnych do prawidłowego funkcjonowania w różnych rolach zawodowych i społecznych. Jest zobowiązaniem całej społeczności szkolnej do systematycznych oddziaływań wychowawczo – doradczych.

Cele szczegółowe:

Dziecko:

- rozumie celowość pracy wykonywanej przez dorosłych
- rozwija aktywność poznawczą i twórczą
- poznaje specyfikę niektórych zawodów bliskich dzieciom, poprzez przybliżenie wiadomości podczas zajęć dydaktycznych, spotkań z gośćmi, wycieczek do miejsc pracy

Uczeń:

- zna swój potencjał edukacyjny, psychologiczny (predyspozycje, mocne strony i ograniczenia, zainteresowania, uzdolnienia)
- posiada informacje na temat różnych grup zawodowych (charakterystyka wykonywanej pracy, wymagania do wykonywania konkretnego zawodu, przeciwwskazania zdrowotne)
- rozwija swoje umiejętności i zainteresowania, wie jak się uczyć
- rozwija umiejętności pracy w zespole (komunikatywność, zaangażowanie, właściwe relacje społeczne)
- prezentuje postawę szacunku do pracy
- zna czynniki trafnego wyboru szkoły i zawodu
- rozwija umiejętność podejmowania decyzji
- jest otwarty i przygotowany na wyzwania współczesnego świata (gotowość do zmian)

Nauczyciele:

- potrafią diagnozować potrzeby i zasoby uczniów
- rozwijają talenty, zainteresowania, zdolności, predyspozycje uczniów
- wspierają rodziców w procesie doradczym, udzielają informacji, kierują do specjalistów
- znają ścieżki edukacyjne, ofertę szkół, zasady rekrutacji
- włączają partnerów w proces orientacji i doradztwa zawodowego w szkole

Rodzice:

- znają mocne i słabe strony swojego dziecka
- są zaangażowani i przygotowani do pełnienia roli „pierwszych doradców”
- znają czynniki ważne przy wyborze szkoły i zawodu
- znają ścieżki edukacyjne, ofertę szkół, zasady rekrutacji
- wiedzą, gdzie szukać pomocy dla swoich dzieci
- angażują się w pracę doradczą szkoły

Wewnątrzszkolny System Doradztwa Zawodowego zakłada, że:

- wybór zawodu jest procesem będącym sekwencją decyzji podejmowanych na przestrzeni wielu lat życia,
- na wybór zawodu składają się: wiedza na temat siebie, wiedza na temat zawodów, ścieżek edukacyjnych i rynku pracy,
- na wybór zawodu wpływają głównie cechy osobowościowe jednostki (temperament, charakter, zdolności), zainteresowania, umiejętności, doświadczenia, wyznawane wartości, czynniki emocjonalne, zdrowotne, a także wpływ otoczenia i aktywność własna,
- działania w ramach WSDZ muszą być systematyczne, zaplanowane i realizowane wg. harmonogramu pracy szkoły,
- WSDZ obejmuje indywidualną i grupową pracę z dziećmi, uczniami, rodzicami i nauczycielami,
- WSDZ ma charakter planowych działań ogółu nauczycieli i koordynowany jest przez szkolnego doradcę zawodowego, lub nauczyciela pełniącego obowiązki doradcy zawodowego, dzięki czemu wszelkie działania szkoły mają spójny charakter,
- WSDZ odnosi się do treści programowych w ramach czterech obszarów:
 - ✓ Poznawanie własnych zasobów - m.in.: zainteresowań, zdolności i uzdolnień, mocnych i słabych stron jako potencjalnych obszarów do rozwoju, ograniczeń, kompetencji (wiedzy, umiejętności i postaw), wartości, predyspozycji zawodowych, stanu zdrowia;
 - ✓ Świat zawodów i rynek pracy - m.in.: poznawanie zawodów, wyszukiwanie oraz przetwarzanie informacji o zawodach i rynku pracy, umiejętność poruszania się po nim, poszukiwanie i utrzymanie pracy;
 - ✓ Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie m.in.: znajomość systemu edukacji i innych form uczenia się, wyszukiwanie oraz przetwarzanie informacji o formach i placówkach kształcenia, uczenie się przez całe życie;
 - ✓ Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych m.in.: planowanie ścieżki edukacyjnej i zawodowej z przygotowaniem do zdobywania doświadczenia zawodowego oraz refleksji nad nim, podejmowanie i

zmiany decyzji dotyczących edukacji i pracy, korzystanie z całościowego poradnictwa kariery.

3. Funkcjonowanie WSDZ w Przedszkolu i w Szkole Podstawowej

Za realizację WSDZ odpowiada dyrektor szkoły, doradca zawodowy, pedagog szkolny, nauczyciele przedmiotowi, wychowawcy i inne osoby wspomagające działania doradcze. Wspólne planowanie działań systemowych przez specjalistów i nauczycieli pozwoli podzielić się poszczególnymi zadaniami adekwatnie do posiadanej przez nich wiedzy, doświadczeń, kompetencji w obszarze wychowania, przedsiębiorczości, doradztwa i orientacji zawodowej. *Treści z zakresu doradztwa edukacyjno - zawodowego są zapisane w programie wychowania przedszkolnego, edukacji wczesnoszkolnej, w podstawach programowych wielu przedmiotów, w programie wychowawczo profilaktycznym szkoły oraz w tematyce lekcji z wychowawcą i są realizowane w ciągu całego roku szkolnego.*

W okresie ograniczenia funkcjonowania jednostki systemu oświaty w związku z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID – 19 nauczanie zdalne w tym realizacja działań w ramach WSDZ w ZSS w Rzykach odbywać się będzie z wykorzystaniem środków komunikacji elektronicznej zapewniających wymianę informacji między nauczycielami, uczniami i rodzicami, takimi jak: dziennik elektroniczny, szkolna platforma G-Suite, konta służbowe. Nauczanie zdalne uwzględnia możliwości psychofizyczne i techniczne wszystkich uczestników tego procesu.

Preorientacja, orientacja i doradztwo zawodowe są ukierunkowane na kształtowanie:

- proaktywnych postaw dzieci, uczniów, młodzieży i dorosłych wobec pracy i edukacji ze zwróceniem uwagi na zasady etyki pracy jako fundamentu aktywności zawodowej;
- sprawczości uczniów, tj. przekonania, że są podmiotami własnych działań i są zdolni do wprowadzania zmian w swoim bliższym i dalszym otoczeniu.

Działania realizowane w ramach doradztwa zawodowego wspierają eliminowanie stereotypów dotyczących ról społecznych i zawodowych.

4. Formy i metody realizacji programu:

Formy adresowane do dzieci i uczniów:

- Diagnoza i analiza potrzeb na podstawie obserwacji, wywiadów, ankiet
- Wspomagania uczniów w wyborze kierunku kształcenia i zawodu w trakcie bieżącej pracy z uczniami
- Indywidualne konsultacje i porady związane z dalszą edukacją (również dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi)

- Warsztaty grupowe - pozwalające na odkrywanie swoich zainteresowań, umiejętności i predyspozycji zawodowych, ukazujące potrzebę planowania własnej przyszłości zawodowej
- Zajęcia grupowe - nakierowane na rozwój umiejętności społecznych i interpersonalnych: komunikacji, współpracy, przezwycięzania stresu, asertywności
- Koła zainteresowań
- Zajęcia grupowe umożliwiające poznanie różnych zawodów i związanych z nimi wymagań, filmy zawodoznawcze
- Realizowanie treści zawodoznawczych na lekcjach poszczególnych przedmiotów, lekcjach wychowawczych
- Spotkania z przedstawicielami różnych zawodów
- Wyjścia i wycieczki przedszkolne, szkolne tematyczne, do zakładów pracy
- Tablica z informacjami na temat rekrutacji do szkół średnich i ofercie edukacyjnej na terenie dzielnicy, miasta, powiatu, województwa
- Udział w Dniach Otwartych w szkołach średnich
- Udział w targach edukacyjnych „festiwal zawodów” w Krakowie, TEWI i dniach otwartych andrychowskich szkół ponadpodstawowych
- Zaprezentowanie własnej oferty edukacyjnej przez przedstawicieli szkół ponadpodstawowych z powiatów wadowickiego i oświęcimskiego w SP w Rzykach
- Udział w konkursach z zakresu doradztwa zawodowego
- Działanie samorządu szkolnego
- Wolontariat

Formy adresowane do rodziców uczniów:

- Indywidualne konsultacje i porady udzielane przez nauczycieli/specjalistów na terenie szkoły
- Kierowanie do Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej na konsultacje z doradcą zawodowym
- Zachęcanie i włączanie rodziców w proces doradczy szkoły np. poprzez przedstawianie wykonywanych przez siebie zawodów
- Udział w dniach otwartych szkół ponadpodstawowych
- Udostępnianie informacji edukacyjnych (prezentacja założeń pracy edukacyjnej na terenie szkoły na rzecz uczniów, informacji na temat zasad i terminów rekrutacji) i zawodowych (o zawodach przyszłości)
- Aktywny udział rodziców w Dniach Zawodów organizowanych w przedszkolu i w szkole

Formy adresowane do nauczycieli:

- Tworzenie warunków do wymiany doświadczeń i dzielenia się wiedzą
- Śledzenie losów absolwentów

Formy adresowane do środowiska lokalnego:

- Spotkania z przedstawicielami szkół średnich
- Spotkania z przedstawicielami lokalnych firm i zakładów pracy
- Współpraca z instytucjami wspierającymi pracę szkoły m.in. Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną, szkoły ponadpodstawowe, Centrum Informacji Zawodowej, Urząd Pracy, CKU, OHP, przedsiębiorcy

Metody realizacji programu:

- Pogadanka, rozmowa, pokaz, opowiadanie historyjka obrazkowa, opisy, metody projektu
- Metody aktywizujące (burza mózgów, dyskusja, giełda pomysłów, mapy myślowe)- wspólne pracowanie nad rozwiązaniem problemu)
- Projekty
- Drama – krótkie scenki i inscenizacje, odgrywanie ról; metody plastyczne – komiksy, plakaty
- Metody audiowizualne - wykorzystanie Internetu jako narzędzi zdobywania informacji, programy i prezentacje multimedialne, techniki zastosowania ICT
- Filmy edukacyjne
- Gry i zabawy rozwijające myślenie strategiczne
- Trening komunikacji i zachowań społecznych, mini-wykłady, pogadanki, debaty

5. Treści i czas realizacji programu

Treści z zakresu doradztwa zawodowego będą realizowane w ciągu roku szkolnego na lekcjach wychowawczych, przedmiotowych, zastępstwach, zajęciach pozalekcyjnych oraz poza szkołą poprzez udział uczniów w wyjściach i wycieczkach, w spotkaniach i imprezach edukacyjnych związanych z wyborem szkoły i poznawaniem zawodów. W czasie kształcenia na odległość, treści WSDZ będą realizowane za pomocą narzędzi cyfrowych i metod przyjętych w Zespole Szkół Samorządowych w Rzykach.

6. Realizatorzy doradztwa zawodowego:

- 1) nauczyciele na zajęciach edukacyjnych wychowania przedszkolnego,
- 2) nauczyciele na obowiązkowych zajęciach edukacyjnych z zakresu kształcenia ogólnego,
- 3) nauczyciele na zajęciach z zakresu doradztwa zawodowego,
- 4) nauczyciele na zajęciach związanych z wyborem kierunku kształcenia i zawodu prowadzonych w ramach pomocy psychologiczno-pedagogicznej,
- 5) wychowawcy oddziałów na zajęciach z wychowawcą,
- 6) w ramach wizyt zawodoznawczych mających na celu poznanie przez dzieci i uczniów środowiska pracy w wybranych zawodach organizowanych u pracodawców.

7. Podmioty, z którymi szkoła współpracuje przy realizacji działań z zakresu doradztwa zawodowego.

Przy realizacji doradztwa zawodowego szkoła współpracuje w szczególności z pracodawcami, organizacjami pracodawców, samorządami gospodarczymi lub innymi organizacjami gospodarczymi, stowarzyszeniami lub samorządami zawodowymi, szkołami prowadzącymi kształcenie zawodowe, poradniami psychologiczno-pedagogicznymi, placówkami doskonalenia nauczycieli lub instytucjami rynku pracy.

8. Efekty wynikające z wdrożenia WSDZ w szkole

- kształtowanie aktywności zawodowej uczniów
- pomoc rodzicom i opiekunom w kształtowaniu określonych postaw i zachowań związanych z planowaniem kariery zawodowej ich dzieci
- dostęp do informacji zawodowej dla uczniów, nauczycieli oraz rodziców
- świadome, trafniejsze decyzje edukacyjne i zawodowe
- zrozumienie mechanizmów rynku pracy
- świadome planowanie swoich działań
- świadomość ponoszenia konsekwencji złych decyzji
- zrozumienie roli kształcenia ustawicznego
- wspieranie motywacji wewnętrznej

Wizja absolwenta:

- posiada wiedzę na temat posiadanych zasobów i możliwości ich wykorzystania na rynku pracy;
- dokonuje przemyślanych wyborów edukacyjnych i zawodowych – uzasadnia je i

- przewiduje możliwe konsekwencje;
- adaptuje się do rynku pracy poprzez stosowanie aktywnych strategii poszukiwania, utrzymywania i zmiany pracy;
 - rozumie konieczność kształcenia ustawicznego i uczestniczy w nim;
 - kształtuje swoją karierę, zachowując równowagę życiową i społeczną. Jest świadomym podmiotem swoich działań, dla którego praca i edukacja są okazjami do bycia kompetentnym, co bezpośrednio przekłada się na jego dobrostan.

8. Ewaluacja

Realizacja Wewnętrzny Systemu Doradztwa Zawodowego opiera się na stałym monitorowaniu, ewaluacji i kontroli realizowanych działań. Kontrola powinna być dokonywana w celu usprawnienia i ulepszania realizowanych zadań lub wytyczenia nowych form pracy. Wykorzystana zostanie do tego technika wywiadu i obserwacji, analiza wytworów pracy dzieci, uczniów, obserwacja osiągnięć uczniów, analizę dokumentacji, rozmowy doradcze z uczniami. Ewaluacja pozwala także zaobserwować dynamikę procesu i rodzące się nowe potrzeby czy niezaplanowane rezultaty. Dzięki ewaluacji można dokonywać aktualizacji działań doradczych, odkrywać aktualne potrzeby i oczekiwania - co pozwala na długoterminowe planowanie działań.

Przydatne linki do stron:

http://scholaris.pl/resources/zasoby?api=&query=doradztwo+zawodowe&eid=PODST&sid=GODZ_WYCH3

<https://doradztwo.ore.edu.pl/programy-i-wsdz/>

Harmonogram działań na rok szkolny 2021/2022

L.p.	Działanie	Realizator	Termin
1.	Przygotowanie projektu programu – WSDZ na podstawie ewaluacji	Zespół ds. doradztwa zawodowego	IX 2021 r.
2.	Zatwierdzenie programu – WSDZ	Dyrektor szkoły	do 30 IX 2021 r.
3.	Realizacja tematyki zawodoznawczej w PP oraz w poszczególnych klasach SP	Wychowawcy, nauczyciele przedszkola, pedagog	cały rok szkolny
4.	Przygotowanie i aktualizacja szkolnej gazetki zawodoznawczej	Pedagog, doradca zawodowy	cały rok szkolny
5.	Edukacja rodziców (spotkania, warsztaty, prelekcje, konsultacje)	Pedagog, doradca zawodowy, wychowawcy klas	cały rok szkolny
6.	Prowadzenie zajęć przez doradcę zawodowego w klasach VII i VIII	Doradca zawodowy	Wg ustaleń z Dyrektorem szkoły
7.	Prowadzenie lekcji na temat zawodów zgodnie z podstawą programową	Nauczyciele	cały rok szkolny
8.	Prezentacja filmów na temat zawodów na lekcjach wychowawczych	Wychowawcy klas, doradca zawodowy, pedagog	cały rok szkolny
9.	Dzień Zawodów – spotkania z rodzicami prezentującymi różne zawody	Wychowawcy klas, pedagog	cały rok szkolny
10.	Udział uczniów w olimpiadach, konkursach przedmiotowych, zawodach sportowych. Wyjazdy, edukacja teatralna. Organizowanie w szkole akcji i konkursów wspierających rozwijanie i prezentowanie własnych zainteresowań i talentów, wolontariat	Nauczyciele	cały rok szkolny
11.	Wizyty w zakładach pracy, instytucjach z zakresu preorientacji i orientacji zawodowej	Wychowawcy PP i SP, nauczyciele, pedagog	cały rok szkolny
12.	Informowanie o spotkaniach i udział uczniów w dniach otwartych szkół ponadpodstawowych, TEWI, udział uczniów w prezentacjach ofert szkół ponadpodstawowych na terenie szkoły	Wychowawcy, pedagog	II semestr 2021/22 r.
13.	Omówienie dokumentacji i kryteriów przyjęć uczniów do szkół ponadpodstawowych, rekrutacja	Wychowawcy klas VIII, doradca zawodowy, informatyk	V, VI 2022 r.
14.	Indywidualna praca z uczniami i ich rodzicami, którzy mogą mieć problemy z wyborem szkoły i zawodu	Współpraca z doradcami zawodowymi z PPP, pedagog	W miarę potrzeb
15.	Indywidualne konsultacje uczniów z orzeczeniami w PPP	Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Andrychowie	II semestr 2021/22 r.
16.	Ewaluacja programu	Zespół ds. doradztwa zawodowego	VI 2022 r.

--	--	--	--

TEMATYKA DZIAŁAŃ DORADZTWA ZAWODOWEGO REALIZOWANA W ZEPSOLE SZKÓŁ SAMOZRADOWYCH W RZYKACH

Przedszkole Publiczne w Rzykach

Zakładane cele po realizacji treści doradztwa zawodowego ujętych w podstawie programowej wychowania przedszkolnego:

1. POZNAWANIE WŁASNYCH ZASOBÓW – dziecko:

- 1.1 określa, co lubi robić;
- 1.2 podaje przykłady różnych zainteresowań;
- 1.3 określa, co robi dobrze;
- 1.4 podejmuje działania i opisuje, co z nich wyniknęło dla niego i dla innych;
- 1.5 opowiada o sobie w grupie rówieśniczej.

2. ŚWIAT ZAWODÓW I RYNEK PRACY – dziecko:

- 2.1 odgrywa różne role zawodowe w zabawie;
- 2.2 podaje nazwy zawodów wykonywanych przez osoby w jego najbliższym otoczeniu i te, które wzbudziły jego zainteresowanie oraz identyfikuje i opisuje czynności zawodowe wykonywane przez te osoby;
- 2.3 opisuje różne funkcje pracy wykonywanej przez człowieka na wybranych przykładach;
- 2.4 wskazuje zawody zaangażowane w powstawanie produktów codziennego użytku oraz w zdarzenia, w których uczestniczy (zakupy, koncert, poczta...);
- 2.5 wskazuje związki pomiędzy zainteresowaniami a pracą zawodową na wybranym przez siebie przykładzie;
- 2.6 podejmuje próby posługiwania się przyborami i narzędziami zgodnie z ich przeznaczeniem oraz w sposób twórczy i niekonwencjonalny.

3. RYNEK EDUKACYJNY I UCZENIE SIĘ PRZEZ CAŁE ŻYCIE – dziecko:

- 3.1 nazywa etapy edukacji (bez konieczności zachowania kolejności chronologicznej);
- 3.2 nazywa czynności, których lubi się uczyć.

4. PLANOWANIE WŁASNEGO ROZWOJU I PODEJMOWANIE DECYZJI EDUKACYJNO-ZAWODOWYCH – dziecko:

- 4.1 opowiada, kim chciałoby zostać;
- 4.2 na miarę swoich możliwości planuje własne działania (lub działania grupy) poprzez wskazanie pojedynczych czynności i zadań niezbędnych do realizacji celu;
- 4.3 podejmuje próby decydowania w ważnych dla niego sprawach (indywidualnie i w ramach grupy)

Określone w programie cele przewidziane są do realizacji:

- a. podczas zajęć wychowania przedszkolnego (w ramach realizacji podstawy programowej);

- b. podczas działań, które wynikają z rozporządzenia w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno- pedagogicznej, a które prowadzone są przez nauczycieli i specjalistów;
- c. podczas innych działań związanych z preorientacją zawodową realizowanych w przedszkolu i poza nim

Preorientacja zawodowa ukierunkowana jest na kształtowanie:

- a. proaktywnych postaw dzieci wobec pracy i edukacji ze zwróceniem uwagi na zasady etyki pracy jako fundamentu aktywności zawodowej;
- b. sprawczości, tj. przekonania, że są podmiotami własnych działań i są zdolni do wprowadzania zmian w swoim bliższym i dalszym otoczeniu;
- c. samodzielności i samoobsługi oraz kształtowanie takich cech jak utrzymanie ładu, doprowadzanie podejmowanych prac do końca i porządkowanie miejsca pracy;
- d. szacunku do pracy innych;
- e. umiejętności współdziałania.

Klasy I – III Szkoły Podstawowej im. M. Kowalskiego w Rzykach

Celem orientacji zawodowej w klasach I–III szkoły podstawowej jest wstępne zapoznanie uczniów z różnorodnością zawodów na rynku pracy, rozwijanie pozytywnej i proaktywnej postawy wobec pracy i edukacji, rozwijanie kompetencji kluczowych (kreatywnych, społeczno - obywatelskich, informatycznych, technologicznych) oraz stwarzanie sytuacji edukacyjnych sprzyjających poznawaniu i rozwijaniu zainteresowań oraz pasji.

1. Poznanie siebie - Uczeń:

- 1.1 opisuje swoje zainteresowania i określa, w jaki sposób może je rozwijać;
- 1.2 prezentuje swoje zainteresowania wobec innych osób;
- 1.3 podaje przykłady różnorodnych zainteresowań ludzi;
- 1.4 podaje przykłady swoich mocnych stron w różnych obszarach;
- 1.5 podejmuje działania w sytuacjach zadaniowych i opisuje, co z nich wyniknęło dla niego i dla innych.

2. Świat zawodów i rynek pracy - Uczeń:

- 2.1 odgrywa różne role zawodowe w zabawie;
- 2.2 podaje nazwy zawodów wykonywanych przez osoby w bliższym i dalszym otoczeniu oraz opisuje podstawową specyfikę pracy w wybranych zawodach;
- 2.3 opisuje, czym jest praca, i omawia jej znaczenie w życiu człowieka na wybranych przykładach;
- 2.4 omawia znaczenie zaangażowania różnych zawodów w kształt otoczenia, w którym funkcjonuje;
- 2.5 opisuje rolę zdolności i zainteresowań w wykonywaniu danego zawodu;
- 2.6 posługuje się przyborami i narzędziami zgodnie z ich przeznaczeniem oraz w sposób twórczy i niekonwencjonalny.

3. Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie - Uczeń:

- 3.1 uzasadnia potrzebę uczenia się i zdobywania nowych umiejętności;
- 3.2 wskazuje treści, których lubi się uczyć;
- 3.3 wymienia różne źródła wiedzy i podejmuje próby korzystania z nich.

4. Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych - Uczeń:

- 4.1 opowiada, kim chciałby zostać i co chciałby robić;
- 4.2 planuje swoje działania lub działania grupy, wskazując na podstawowe czynności i zadania niezbędne do realizacji celu;
- 4.3 próbuje samodzielnie podejmować decyzje w sprawach związanych bezpośrednio z jego osobą.

Klasy IV – VI Szkoły Podstawowej im. M. Kowalskiego w Rzykach

Celem orientacji zawodowej w klasach IV–VI jest poznawanie własnych zasobów, zapoznanie uczniów z wybranymi zawodami i rynkiem pracy, kształtowanie pozytywnej i proaktywnej postawy uczniów wobec pracy i edukacji oraz stwarzanie sytuacji edukacyjnych i wychowawczych sprzyjających poznawaniu i rozwijaniu zdolności, zainteresowań oraz pasji.

1. Poznawanie własnych zasobów - Uczeń:

- 1.1 określa własne zainteresowania i uzdolnienia oraz kompetencje;
- 1.2 wskazuje swoje mocne strony oraz możliwości ich wykorzystania w różnych dziedzinach życia;
- 1.3 podejmuje działania w sytuacjach zadaniowych i ocenia swoje działania, formułując wnioski na przyszłość;
- 1.4 prezentuje swoje zainteresowania i uzdolnienia wobec innych osób z zamiarem zaciekawienia odbiorców.

2. Świat zawodów i rynek pracy - Uczeń:

- 2.1 wymienia różne grupy zawodów i podaje przykłady zawodów charakterystycznych dla poszczególnych grup, opisuje różne ścieżki ich uzyskiwania oraz podstawową specyfikę pracy w zawodach;
- 2.2 opisuje, czym jest praca i jakie ma znaczenie w życiu człowieka;
- 2.3 podaje czynniki wpływające na wybory zawodowe;
- 2.4 posługuje się przyborami i narzędziami zgodnie z ich przeznaczeniem oraz w sposób twórczy i niekonwencjonalny;
- 2.5 wyjaśnia rolę pieniądza we współczesnym świecie i jego związek z pracą.

3. Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie - Uczeń:

- 3.1 wskazuje różne sposoby zdobywania wiedzy, korzystając ze znanych mu przykładów, oraz omawia swój indywidualny sposób nauki;
- 3.2 wskazuje przedmioty szkolne, których lubi się uczyć;
- 3.3 samodzielnie dociera do informacji i korzysta z różnych źródeł wiedzy.

4. Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych - Uczeń:

- 4.1 opowiada o swoich planach edukacyjno-zawodowych;
- 4.2 planuje swoje działania lub działania grupy, wskazując szczegółowe czynności i zadania niezbędne do realizacji celu;
- 4.3 próbuje samodzielnie podejmować decyzje w sprawach związanych bezpośrednio lub pośrednio z jego osobą.

Załącznik 1

**Program realizacji zajęć z doradztwa edukacyjno - zawodowego dla uczniów klasy VII i VIII
w Szkole Podstawowej w Rzykach w roku szkolnym 2020/2021**